

ILMAVALGUS

www.tartumaarja.ee

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Maarja koguduse infoleht

1/2020

Neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks - Rm 8:28

Timo Švedko, EELK Tartu Maarja koguduse õpetaja

Armas Tartu Maarja kogudus! Head sõbrad ja toetajad! Tänavused ülestõusmispühad jõuavad meieni hoopis teisel moel kui oleme harjunud. Koroonaviiruse pandeemia on haaranud suure osa maailmast ning on enesega kaasa toonud palju rahutust ja teadmatust.

Oleme kogudusega püsivalt palunud lahendust keerulisele olukorrale ning palvetanud kõigi inimeste hingerahu ja meelekindluse pärast. Kui oluliseks on eriti praegusel ajal muutunud Jeesuspalve: „Issand, Jeesus Kristus, Jumala Poeg, heida armu minu, patuse

peale.“ Sellisel lakkamatul palvel on kristlik kirik püsinud läbi aegade.

Igal pühapäeval palvetab kirik kogu maailmas, et Issand hoiaks meid kõiki evangeeliumi õpetuses ning et Tema arm saaks suureks kõigi taganenute juures. Oleme palunud, et Ta ärataks kadunud poegades ja tütardes igatsuse isakodu järele ning et Ta õnnistaks kõigi rahvaste juures Tema kiriku kuulutust halastusest ja armastusest. Oleme palunud usulist ärkamist ja seda, et inimesed osutaksid rohkem hoolivust üksteise suhtes. Seda kõike oleme võinud siin ja seal järjest enam märgata olukorras kus viirus jätkuvalt levib.

Jumal lasi viirusel levida üle maailma ning tungida ka kõige kättesaamatutesse kohtadesse. Sellest on haaratud kõik mandrid ja riigid, kuningakojad ja valitsused, spordiarenid ja meelelahutusasutused, linnad ja külad, haiglad, kogudused ning meie perekonnad. Kas oleme mõelnud, et kui me palvetame ja Jumal vastab meie

palvetele, kas ei ole ehk kogu praegune maailma olukord vastus meie kõikide palvetele?

Me üldjuhul püüame peletada sellised mõtted endast eemale, sest meie teadvuses on kindel teadmine, et Jumal on hea. Tihti mõistame seda nii, et kui Jumal on hea, siis ei lase Ta õnnetustel juhtuda meie eludes. See tähendab meile enamasti seda, et kõik mida tajume halvana, ei saa tulla Jumalalt.

Me oleme harjunud eraldama Jumalat ja õnnetusi. Ja kui õnnetused meid tabavad, siis kipume neile keskenduma ning need muutuvad meie silmis järjest suuremateks. Selliselt hädad ehmatavad meid. Kuid mida rohkem me uurime Jumala Sõna, seda enam me näeme Issandat, kelle olemuseks on kõigeväelisuus ja armastus, kellelt tuleb õndsus ja pääste ja kes laseb kõik tulla heaks neile, kes Teda armastavad.

Kui me süveneme Pühakirja, siis näeme selgelt, et Issand on loonud kõik, Temalt tuleb ja Temasse suubub kõik. Tema valitseb nii nähtava kui nähtamatu maailma üle. Tema on kõigeväeline Jumal, kelle olemus on armastus ning vaid Temalt tuleb elu, kogu õnnistus ja pääste. Kõik need omadused ilmnevad alati koos, igal ajahetkel, kõikides olukordades ja mitte kunagi ei ilmne need erinevatel aegadel ja eraldi. Nii on see ka praegu.

Seega meie südame hoiak peaks saama korrigeeritud teadmisega, et elav Issand valitseb kõige üle. Seda tõde tuletab meile eriti selgelt meelde Iobi raamat, kus Iobile, kes oli väga raskest olukorras, ütles tema naine: „Kas sa

veelgi oma vagadusest kinni pead? Nea Jumalat ja sure!” Aga ta vastas temale: „Sinagi räägid, nagu rumalad naised räägivad. Kas me peaksime Jumalalt vastu võtma ainult head, aga mitte kurja?” Kõige selle juures ei teinud Iob oma huultega pattu. See kirjakoht aitab meil korrigeerida oma südame tunnetust ning säilitama julgust ja lootust olukorras, kus kõik on ümberringi muutumises.

Me näeme kuidas praeguses olukorras muutuvad inimeste arusaamad, riigid, töökorraldused, koolid, ettevõtted, muutub koguduste elu. Me näeme kuidas koroonaviiruse kriis muudab maailma meie ümber. Aga kas ka meie südamed muutuvad? Kas meie südamed muutuvad selliselt, et neis saaks ülistatud Issanda nimi? Kas tugevdab käesolev aeg meie usku?

Me ei ole ju ainult füüsiliselt oma kodudes karantiinis. Praegune eriolukord on meid käsukorras pannud kokku oma lähedastega. Oleme sunnitud neile rohkem silma vaatama, nendega aega veetma. Me oleme karantiinis ka iseendaga. Nüüd kui rahmeldamist on vähem, saame keskenduda oma südamele ning vaadata otsa iseendale.

See on aeg mil saame mõelda sellele, missugune on meie suhe Jumalaga. Kas meie usk on muutunud usaldavaks ning kas usaldusest on saamas ustavus? Millises suunas oleme seni vaimulikus plaanis liikunud? Jumal on lubanud peatuda elul meie ümber, et saaksime endile esitada need küsimused.

Seega elutempo vähendamine ning mõttesse jäämine võib meile kõigile

„Ei surm ega elu, ei inglid ega peainglid, ei praegused ega tulevased, ei väed, ei kõrgus, ei sügavus ega mis tahes muu loodu suuda meid lahutada Jumala armastusest, mis on Kristuses Jeesuses, meie Issandas.” Rm 8:38-39

olla suureks õnnistuseks. Meie igapäevane elu on oma olemuselt üldjuhul väga enesekeskne ning võib meie hingele olla ohtlik, sest enamasti juhivad seda meie endi soovid ja eesmärgid. Jumala Sõna juhib aga meie tähelepanu sellele, et Jumal on peatanud erinevatel aegadel väga erinevaid inimesi selleks, et neid endid kaitsta ja juhtida tagasi eluteele. Ei ole olemas suuremat õnnetust kui see kui Jumal meist möödudes jätaks meid raskesse olukorda sellistena nagu me oleme.

Pühakirjast leiame loendamatu hulk näiteid, kus Jumala peatab inimesi, et suunata neid õndsuse teele. Jumal peatas Aadama pärast pattulangemist ning hüüdis teda: „Kus sa oled?” Adam oli valinud lahusoleku Jumalast ning sellega ka surma, kuid Jumal peatas tema näidates sellega üles oma armu ja halastust. Jumal peatas Kaini sõnadega: „Mispärast sa vihastud? Ja mispärast sa pilgu maha lööd? Eks ole: kui sa head teed, siis on su pilk tõstetud üles? Aga kui sa head ei tee, siis luurab patt ukse ees ja himustab sind. Kuid sina pead tema üle valitsema!”

Me tuletame meelde Noad, kes elas oma elu nagu teisedki inimesed, kuid Jumal peatas tema tavapärase elurütmi ja ütles talle: „Tee enesele laev.“ Ja Noa ehitas laeva kümneid aastaid, kuid see kõik tõi talle ja tema perele elu ja pääste. Jumal peatas Aabrami ning juhtis ta eemale tema kodukohas valitsevast ebajumalate kummardamisest. Ta ütles: „Mine omalt maalt, omast sugukonnast ja isakojast maale, mille ma sulle näitan!“

Ja nii Jumal peatas paljusid suunates neid läbi raskuste eluteele. Jumal peatas ka Moosese elu lausa neljakümneks aastaks enne kui too sai minna Iisraeli rahvast Egiptusest välja

tooma Issanda abiga, mitte omal puudulikul moel. Selliseid näiteid on Pühakirjas tohtul hulgal.

See kõik sütitab meie südames lootuse, et ka praegune elutempo pidurdumine ei ole asjata, vaid läbi selle tahab Jumal pakkuda midagi enam kui on meie endi rahmeldamine. Käesoleva olukorra kaudu kutsub Jumal meid kõiki pöörama oma pilgud Tema poole. Temaga koos käies saame kord kanda mitte hävinevat, vaid igavest vilja. Issandaga koos on inimestel igavese elu lootus ja seda ei saa hävitada ükski raskus siin maa peal. Praegune olukord võimaldab usklike südames kerkida esile lootusel.

Kui me vaid paluksime rohkem meie Õnnistegija sõnadega: „Abba, Isa! Sinul on kõik võimalik! Vii see karikas minust mööda! Kuid ärgu sündigu see, mida mina tahan, vaid see, mida sina tahad!” Ja nii käies koos Issandaga, tuleb aja jooksul mõistmine, et neile kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks. Nagu kirjutab apostel Paulus: „Ei surm ega elu, ei inglid ega peainglid, ei praegused ega tulevased, ei väed, ei kõrgus, ei sügavus ega mis tahes muu loodu suuda meid lahutada Jumala armastusest, mis on Kristuses Jeesuses, meie Issandas.“

See teadmine muudab meie südameid, muudab kogu meie elu. Ja kuigi paljud meist on praegu keerulises olukorras, siis ometi kinnitab meie usku see, et me ei kaota selle läbi Jumala õnnistust ning et Jumal uskuvatele hingedele kõigel laseb tulla heaks. Isegi kui me läbime raskeid aegu, siis kõige parem on ootamas ees igäüht, kes ei kaota lootust ja usku Issandasse.

Tema valitseb olukorra üle. Tema on Kristuse surma ja ülestõusmise kaudu

juba võidu saavutanud, meil tuleb see vaid usus ja lootuses vastu võtta. Meie elu ei ole meie endi, vaid Issanda käes. Me kõik oleme Issanda päralt. Ja ühel päeval võivad kõik usklikud kohtuda Temaga, kartmata ühtki viirust või muud häda.

Siis pühib Ta ära iga pisara nende silmist ning surma ei ole enam ega leinamist ega kisendamist, ning valu ei ole enam, sest endine on möödunud (Ilm 21:4). Ja siis saabki tõeks see lootus, mis oli raskel ajal: neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks.

Säragu see lootusekiir ka meie kõigi südames, säilitagem usk ning püsigem julgelt sellel ahtakesel teel, mis viib Issanda poole ja ellu. Usklik inimene võib julgelt loota Kristuse päästele! Soovin teile kõigile rahulikke ning lootusrikkaid ülestõusmispühi! Kristus on üles tõusnud! Ta on tõesti üles tõusnud!

Tartu Maarja koguduse õpetajaks valiti Timo Švedko

12. jaanuaril valis koguduse nõukogu üksmeelselt koguduse õpetajaks Timo Švedko. Timo jätkab hooldajaõpetajana teenimist ka Rannu koguduses, mida ta on teeninud alates 2018. aastast.

Timo sündis 1987. aastal Tartus. Ta omandas keskhariduse 2006 a. Nõo Realgümnaasiumis ning on õppinud Tartu Ülikoolis pedagoogikat ja õigusteadust. Teoloogia magistrikraadi omandas EELK Usuteaduse Instituudis

aastatel 2012-2017. Ta lõpetas EELK UI Pastoraalseminari 2018 aastal ning ordineeriti preestriks sama aasta 3. novembril. Timo vaimulik teekond algas EELK Tartu Pauluse koguduses, kus tema juhendajateks olid läbi aastate Joel Luhamets ning Kristjan Luhamets. Ka pastoraalseminari praktika läbis Timo sealsamas.

Tartu Maarja kogudusega on Timo olnud varasemalt tuttav, pidades jumalateenistusi asendajana ning teenides mitmel korral üheskoos eelmise õpetaja Joonas Toivaneniga.

Alates 2009. aastast on Timo olnud abielus Silvi Švedkoga. Nende peres kasvavad neli tütart, kellest kõige vanem läheb sel sügisel kooli, noorim on aga pooleteise aastane. Vabal ajal mängib Timo kitarr, loeb raamatuid ning veedab aega perega.

Samuti panustab Timo abipolitseinike ridades (pildil koos PPA peakaplan Valdo Lustiga). Ta annab oma panuse osaledes patrullis, panustades nii vahetus politseitöös kui ka politseinikele abikaplanina olemas olles.

Hingehoiu kõrval on Timo edastanud surmateateid, lisaks kaasa teeninud politsei mälestusüritustel ja palvustel. Kuna argitöö politseis on pingeline, peab Timo õnnestunuks iga päeva, mil politseinikud ja ka kaplanid ise jõuavad töölt koju tagasi nii füüsiliselt kui vaimselt tervena.

Tartu Maarja kiriku taastamine

Silvia Leiaru, Tartu Maarja Kiriku Sihtasutus

Kirjutasin 2019. aasta viimases Ilmavalguses, et Tartu Maarja kiriku torni taastamiseks on olemas 269 000 eurot. Siis veel ei olnud kokkulepet ega ka teadmist, et Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarves on ette nähtud võimalus kultuuriväärtuste investeeringute toetamiseks. Esitasime taotluse ja saime detsembri keskpaigas nimetatud eelarverealet 200 000 eurot toetust.

Praeguse seisuga on torni taastamiseks seega olemas pisut üle 470 000 euro ning koos Tartu linnavalitsuse 2020. aasta ehitustoetusega, millele leping juba sõlmitud ja mis kantakse üle 2020. aasta viimasel oktoobril, on meil torni taastamiseks vajaminevast ühest miljonist eurost olemas üle 570 000 euro.

Torniehituse ettevalmistus

Praeguses sotsiaalselt ja majanduslikult raskes olukorras on väga keeruline annetusi koguda. Inimesed on ebakindlad tuleviku ja oma sissetulekute osas ning see peegeldub ka meie

annetuste laekumistes. Seetõttu ei ole me praegu ka aktiivseid kampaaniaid ega reklaami teinud.

Samas on asjal ka teine külg, ilmselt langevad ehituse hinnad ning ettevõtjad on valmis leppima väiksema kasumiga, et inimestele tööd anda. Meie ehitusinsener Riivo Klaas tegelebki praegu hanke ettevalmistusega – uurib millised on hetkel ehitushinnad ning kas need näitavad langustrendi. Plaanis on torniehituseks läbi viia läbirääkimistega riigihange, et selgitada välja millised võimalused meil selle rahaga ehitamisel on. Sellise hanke puhul on võimalik ehitusmahtu muuta vastavalt rahalistele võimalustele. Ettevalmistuste järel arutame võimalusi ja tegevuskava SA nõukogus ning otsustame, kas ja millal hanke välja kuulutame.

Koostöö

Kuigi annetuste kogumise kampaaniaid ja reklaami me praegu kiriku taastamisele ei tee, siis koostöö tulevaste projektide osas on siiski töös. Näiteks on selle aasta algusest hoogustunud koostöö EELK Toetusfondiga ja oleme uue juhi Katri Gailitiga iganädalases suhtluses koostööprojektide osas. Toetusfond valmistab ette annetuskaupaniat mitmete kirikute ehitustööde toetamiseks. Ettevalmistamisel on veebileht ja reklaamid.

Enne kriisi saime just sealt kaudu ka väga hea koostööpakkumise Postimees Grupilt reklaamideks ja artikliteks nende grupi kanalites. Kahjuks aga oleme plaanid praeguses seisus ootele pannud ja jätkame nendega kui olukord stabiliseerub. Tugevat tervist, hoiame teid palves!

Koguduse majandamisest

Lea Saar, juhatuse esimees

8. märtsil toimus koguduse nõukogu koosolek, kus kinnitati 2019.a. eelarve täitmine ja võeti vastu eelarve 2020. aastaks.

	2019 eelarve	2019 eelarve täitmine	2020 eelarve
Tulud	62500	83179	59730
Kulud	62387	75549	59730

Möödunud aasta tulude ja kulude pool suurenes võrreldes prognoosituga projektide arvelt, mida viisid ellu Maarjateater ja Tartu Maarja kirikukoor. Mõlemad kollektiivid on tegutsenud aktiivselt ja toonud kogudusele ja kiriku taastamisele palju positiivset tähelepanu.

Kogudus on andnud Tartu Maarja Kiriku sihtasutusele üle kirikuhoone hoonestusõiguse, et sihtasutusel oleks ka juriidiline õigus ellu viia taastamistöid. 2019.a. laekus sihtasutuselt esimest korda ka hoonestusõiguse tasu 10000 eurot. Liikmeannetuste suuruseks kujunes 15883 ja mitmed muud annetused kokku 12053 eurot.

Kuludest toon suuremate gruppidega välja koguduse majandamise kulud summas 8437 ja teenimistööga seotud kulud summas 67112 eurot. Kogudusemaja on igapäevaselt aktiivses kasutuses. Teie annetuste toel on ruumid alati soojad ja puhtad ning erinevates töövormides toimub teenimistöö.

2020.a. eelarve on koostatud ajal, mil maailmas oli juba märgata uue koroonaviiruse mõju. Pidime tegema

valusaid kärpeid ja jagama tööülesandeid ümber. Et kogudus tuleks neil keerulistel aegadel toime, on teie kõigi eestpalved ja tugi nii nõuannete kui annetuste näol väga teretulnud.

Alates 2019.a. maist kuni 2020.a. jaanuarini olime oma hingekarjase ootel. Täna saame rõõmustada õpetaja Timo Švedko üle. Jumala abiga oleme üheksa kuu jooksul tulnud toime koguduse hoidmisega. Soovin teiega jagada Tartu praost Ants Toomingu tunnustust meie kogudusele, mida ta väljendas EELK kirikuvalitsusele esitatud aruandes: „Tartu Maarja koguduse liikmed on oma kogudust hoidmas ja armastamas. Eriti hästi oli seda tunda nüüd, kui kogudus jäi õpetaja lahkumisel vaeslapse seisusesse. Jätkuv kindlameelsus ja optimism oma pühakoja taas ülesehitamiseks liidab ja kinnitab koguduse juhtorganeid ja nende läbi ka kogu Maarja kogudust. Lauulupeo juubeliaasta vastutuse kandmine peeti ennastohverdavalt ja väärilt välja.”

Detailsemalt on kõigi aruannetega võimalik tutvuda kantseleis. Aitäh teile, armsad õed ja vennad ustavuse eest!

Maarjateater jätkab laulumängude sarja

**Loone Ots, kunstiline juht, autor,
lavastaja**

Maarjateater jätkab kultuurilooliste laulumängude sarja. Eelmisel aastal etendunud „Jannseni juubeli“ ajast 1869 kulgeme sujuvalt aastasse 1895. Nimelt siis avaldas Postimees 15. septembril teate, et esimene kõrghariduse saanud eestlanna, Miina Hermann läheb mehele ja lahkub igaveseks nii Tartust kui ka Eestist.

Peiu oli tolle aja kontekstis hoopis imetabane – ehtne Preisimaa parun von Trebra. Neiu Hermann oleks tõusnud sotsiaalsel redelil eestlaste jaoks

lausa peadpööritava kõrgusse. Pulmad jäid ometi ära. Oli põhjus nüüd Miina armastus isamaa ja heliloomingu vastu (ega proua paruness saanuks ju koore dirigeerida) või kosilase vägijooõilembus, aga Miina Hermann jäi meiega ja muutis oma nime mitte von Trebraks, vaid Härmaks.

Helika Gustavson-Rätsepa muusikaga operett „Miina Härma pruudipõli“ on hoogne, kirev ja lustakas vaade Tartule, aga ka eesti ja vene muusikaelule anno 1895. Käigupealt sünnivad siin nii „Tuljak“ kui ka „Murueide tütar“. Esimest loomulikult ka tantsitakse, vastukaaluks liigub saksa seltskond köitvas poloneesis.

Miinast on vaimustatud meie kultuuri koorekihi valitud esindajad, nagu ajakirjanik Karl August Hindrey, ohvitserist kirjanik ja „Murueide tütre“ libretist Ansomardi, sportlik jalgrattur ja „Tuljaku“ teksti autor Ferdinand Karlson ning tuline klaverifanaatik – noor Rudolf Tobias. Ja et Miina on servapidi seotud pealinn Peterburiga, ilmuvad kohale kuulsad vene lauljannad, kes soovivad teda ja ainult teda oma kontsertmeisteriks. Pulmaudis aktiveerib ka Miina sõbrannad, iseseisvad eesti naised – lauljatar Aino Tamme, poetess Anna Haava ning pedagoog Leeni Mõru.

Kuid parun Trebragi pakub huvi rohkem kui ühele naisele...

Nimiosas särav Auli Marta Humal. Tobiast mängib Joosep Vall, parun Trebrat Matthias Matjus, Karlsonit Mattias Täats, Hindreyt Tarmo Rätsep. Aino Tammena astub üles Helika Gustavson-Rätsep. Kuulsad venelannad on Natalja Trošina ja Tatjana Sibiljova. Ansomardit mängib „Jannseni juubeli“ nimiosast tuntud Reigo Kärner. Lisaks imelised õpilased ja saksa aadlilapsed. Laval on ka koor, orkester ja Luunja rahvatantsurühm Trambali.

Libreto ja lavastus – Loone Ots. Esietendus sügisel, kuupäev täpsustub olukorra selginedes.

Peapiiskop külastas kogudust

Tartu Maarja kogudusele oli käesoleva aasta 15. jaanuar oluline päev. Kogudust väisas peapiiskop Urmas Viilma. Koos kiriku ehitamise sihtasutuse nõukogu liikmetega tutvuti kiriku taastamise hetkeseisuga. Pärast ringkäiku ootas külalisi kogudusemajas toekas lõunalaud, üheskoos tähistati koguduse eakate liikmete sünnipäevasad.

Kui tavapäraselt on eakate teetunnis paarikümne osaleja ringis, siis võimalust kohtuda oma kirikupeaga kasutas rohkem kui 50 inimest. Rõõmu koosolemise üle suurendas ka teadmine, et vaid paar päeva varem oli koguduse

nõukogu valinud uueks hingekarjaseks õpetaja Timo Švedko.

Koguduseelu tutvustaval ringkäigul osalesid ka meie teenimispiirkonda kuuluvate valdade esindajad: Kambja vallavanem Aivar Aleksejev (paremal) ja Luunja vallavanem Aare Anderson.

Kristlikust lootusest

Seepärast me ei tüdi, vaid kuigi meie väline inimene kulub, uueneb seesmine inimene ometi päev-päevalt. Sest see praeguse hetke kerge ahistus saavutab meile määratult suure igavese au, meile, kes me ei pea silmas nähtavat, vaid nähtamatut, sest nähtav on mööduv, nähtamatu aga igavene.

2. Korintlastele 4:16-18

Jumalateenistused

Vabariigi Valitsus kuulutas 12. märtsil välja eriolukorra, et tõkestada koroonaviiruse levikut Eestis. Kuna sel ajal on avalikud jumalateenistused keelatud, tuleb leppida olukorraga, kus saame jumalateenistusel osaleda üksnes Facebooki vahendusel internetis. Pühapäevased jumalateenistused toimuvad kell 13. Lähiaja teenistused on järgmised:

- 9. aprill kell 15. Suur Neljapäev
- 10. aprill kell 13. Suur Reede.
- 12. aprill kell 13 Ülestõusmispüha.
- 19. aprill kell 13.
- 26. aprill kell 13.
- 3. mai kell 13.

Koguduse elu eriolukorra ajal

Kõik koguduse üritused, eakate sünnipäevad ja muud kokusaamised jäävad eriolukorra ajal ära.

Hingehoidlikeks vestlusteks, erapihiks ning eraviisiliseks armulauaks palume ühendust võtta koguduse õpetajaga.

Liikmeannetusi saab teha ülekandega:

SEB EE151010220041155014

Swedbank EE92200221005116309

Saaja: EELK Tartu Maarja kogudus

Sihtotstarbeline annetus kiriku taastamiseks:

Swedbank EE132200221021269201

Saaja: Tartu Maarja Kiriku SA

EELK Tartu Maarja Kogudus

Õpetaja 5, 51003, Tartu

Tel: 7341111 / E-post: tartu.maarja@eelk.ee

Koguduse õpetaja: Timo Švedko

Tel: 5534529

timo.svedko@eelk.ee

Kodulehekülg: www.tartumaarja.ee

Facebook: EELK Tartu Maarja kogudus

Dotame teie kõigi eestpalvesoove!